

1. postní neděle

VSTUPNÍ ANTIFONA ŽI 91,15-16

Vyslyším ho, až mě bude vzývat, budu při něm v tísní, zachráním ho a oslavím, nasytím ho dlouhým věkem.

Uvedení do bohoslužby A

Začínáme přípravu na velikonoce. Ta velká velikonoční událost se už stala: Ježíš už za naši záchranu nasadil svůj život. A teď je na nás, abychom pro svou záchranu udělali něco také i my, abychom se nechali vést Pánem Ježíšem k odmítání špatností a k dobrému životu. Litujme všeho, v čem jsme zlým pokušením podlehlí a poprosme za odpuštění.

Nebo:

Popeleční středou jsme vstoupili do období přípravy na velikonoce. Popelem, pokud jsme se nemohli tohoto obřadu zúčastnit ve středu, můžeme být označeni i při dnešní bohoslužbě, místo obvyklého úkonu kajícího. Víme velmi dobře, že tímto vnějším gestem dáváme najevo své kající smýšlení a upřímnou ochotu začít svou přípravu na velikonoce s vnitřní opravdovostí. V oslovení kněze v úvodu dnešní liturgie slyšíme: „Na znamení, že se chceme skutečně obrátit, dáváme se označovat posvěceným popelem.“ Tento obřad byl původně určen jen pro veřejné hříšníky. I dnes v něm jde o pravdivé konstatování naší hříšnosti a zároveň vyjádření touhy po obrácení. Vnější gesto, třeba působivé, neznamena nic bez vnitřního postoje. Konec konců i všechna ostatní gesta v liturgii nebo v našich běžných projevech mohou zůstat buď zcela prázdná a bez života, nebo vyjadřovat a podtrhovat naši vnitřní dispozici. Boží pomoc našemu upřímnému úsilí rozhodně nebude chybět.

Uvedení do bohoslužby B

K nejvýraznějším symbolům církevního roku patří popel, kterým se značíme o Popeleční středě. Tento popel činí viditelným, na co se mají proměnit všechny naše zlozvyky, slabůstky, špatnosti a hříchy. Už konec s tím vším. Smrtí bude konec vůbec se vším: V prach se navrátíš! Teď už máme skoncovat se špatnostmi, zaměřit svůj život správným směrem. Na cestě postní dobou nás bude doprovázet Pán, který sám na sobě poznal, co je to pokušení k pohodlnější a příjemnější cestě. Prosme ho společně, aby nám odpustil naše viny.

Nebo:

Už tu zase máme postní dobu - privilegovaný čas. Boží Duch nás zve na poušť. Na tom místě, kde vše ostatní utichá, se učíme naslouchat jeho hlasu, obrátit se k němu a poznat jej jako Jediného. Ticho pouště je nezbytné, pomůže nám také

rozpoznat jednání a nástrahy Božího nepřítele. Postní doba je pozváním do ticha. Víme, že liturgie nás oslovuje bohatstvím forem a projevů. Jedním z nich, jako její součástí, je také posvátné mlčení, ticho ve stanoveném čase při úkonu kajícnosti a po výzvě k modlitbě, kdy se jednotlivci v duchu usebívají; po čtení nebo homilii krátce rozjímají o tom, co slyšeli; po přijímání pak ve svém srdci chválí Boha a modlí se. Je chvályhodné zachovávat mlčení v kostele, v zákristii i v prostorách k nim přilehlých už před začátkem bohoslužby, aby se všichni zbožně a řádně disponovali k jejímu slavení. Jak s tichem a mlčením nakládáme při liturgii a v prostoru našeho chrámu?

Uvedení do bohoslužby C

Popeleční středou jsme vykročili na čtyřicetidenní cestu přípravy na velikonoce. Je to doba velkého cvičení, jak bojovat s pokušením. Každý den nás život staví před stále nová pokušení ke zlému smýšlení, mluvení i jednání. Mnohokrát za den se musíme vždy znovu rozhodovat mezi dobrem a zlem. Litujme upřímně každé prohry.

Nebo:

Pro první všeobecný koncil v Niceji je už čtyřicetidenní přípravná doba na velikonoce něčím samozřejmým a všem známým. Záměrem této doby bylo napodobit Ježíše, který se po svém křtu v Jordánu 40 dní postil. Církevní Otcové v tom rovněž viděli odkaz na 40 dní, kdy Mojžíš pobýval ve společenství s Hospodinem na Sinaji a prorok Eliáš na cestě k hoře Chorebu, stejně jako na 40 roků putování Izraele pouští. Čtyřicetidení začínalo původně o šesté neděli před velikonoce a trvalo až do Zeleného čtvrtku, kdy se v Římě konalo slavnostní znovupřijetí kajícníků. Postní doba má šest týdnů, přičemž neděle této doby nejsou postními dny.

Neříká se Sláva na výsostech Bohu

VSTUPNÍ MODLITBA

Všemohoucí Bože, ty nám dáváš milost, abychom se čtyřicet dní připravovali na velikonoce; prosíme tě, ať v postní době hlouběji pronikneme do tajemství Kristova vykupitelského díla a stále opravdověji z něho žijeme. Neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. - Amen.

Cyklus A:

Uvedení do 1. čtení

Hned první stránky Bible podávají ve formě vyprávění zprávu o velikosti i bídě člověka: Boží dar svobody totiž obsahuje i pokušení ke zlému. V našem úryvku se nejprve uvádí, že Bůh dal člověku dar života. To však nebyl jediný důkaz Boží štědrosti vůči němu: usadil jej v zahradě Edenu, kde rostly stromy líbezné na pohled s chutnými plody. Bůh je tedy ten, který dává člověku dobré dary. Had předkládá jiný obraz Boha: Bůh je ten, který zakazuje, ba dokonce člověka omezuje, aby ho o něco ochudil. Nepřítel pomocí lži a zpochybňování Božího varování slibuje ženě plnější život, neposlušnost však přinese trpké zjištění.

1. ČTENÍ Gn 2,7-9; 3,1-7 *Stvoření a hřích prvních lidí.*

Čtení z první knihy Mojžíšovy.

Hospodin Bůh uhnětl člověka z prachu hlíny a vdechl do jeho nozder dech života, a tak se stal člověk živou bytostí.

Potom Hospodin Bůh vysázal zahradu v Edenu na východě a usadil tam člověka, kterého uhnětl. Hospodin Bůh dal z půdy vyrůst rozmanitým stromům, líbezným na pohled, jejichž ovoce je chutné k jídlu, i stromu života uprostřed zahrady a stromu poznání dobra a zla.

Had byl nejlstivější ze všech polních zvířat, která Hospodin Bůh udělal. Privil ženě: „Řekl skutečně Bůh: Nejezte ze žádného stromu v zahradě?“

Žena odpověděla hadovi: „Smíme jíst z ovoce každého stromu v zahradě, jen z ovoce stromu, který je uprostřed zahrady - pravil Bůh - nesmíte jíst a ani se ho nedotýkejte, abyste nezemřeli.“

Had nato ženě: „Ne, nezemřete. Naopak, Bůh ví, že kdybyste z něho jedli, otevřou se vaše oči a budete jako Bůh poznávat dobro i zlo.“

Žena viděla, že ovoce stromu je chutné k jídlu, vábné na pohled, lákavé pro poznání moudrosti, a proto si z něho utrhla a jedla, a dala též svému muži; byl s ní a jedl. Tu se jim oběma otevřely oči a zpozorovali, že jsou nazí. Sešili tedy fíkové listy a udělali si zástěry.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 51,3-4.5-6a.12-13.14+17 Odp.: srv. 3a

Odp.: Smiluj se, Pane, neboť jsme zhřešili.

Smiluj se nade mnou, Bože, pro své milosrdenství, - pro své velké slitování zahlad' mou nepravost. - Úplně ze mě smyj mou vinu - a očist mě od mého hříchu.

Odp.

Neboť já svou nepravost uznávám, - můj hřích je stále přede mnou. - Jen proti tobě jsem se prohřešil, - spáchal jsem, co je před tebou zlé.

Odp.

Stvoř mi čisté srdce, Bože! - Obnov ve mně ducha vytrvalosti. - Neodvrhuj mě od své tváře - a neodnímej mi svého svatého ducha.

Odp.

Vrať mi radost ze své ochrany - a posilni mou velkodušnost. - Otevři mé rty, Pane, - aby má ústa zvěstovala tvou chválu.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Teď poslouchejme, jak svatý Pavel vysvětluje, že hřích není jen soukromou záležitostí člověka. Kdo hřeší, ubližuje nejen sobě, ale i všem kolem sebe. Pátá kapitola listu Římanům srovnává prvního člověka Adama s jeho protějškem Ježíšem Kristem. Kristus je pro svou poslušnost novým Adamem a dokonalým Božím obrazem. Adam neuposlechl Boha, Kristus byl poslušný. Skrze Adama přišel na svět hřích a odsouzení, skrze Krista milost a dar ospravedlnění. Kvůli provinění Adama začala vládnout smrt, kvůli poslušnosti Krista je tu dar nového života. Boží štědrost vůči člověku se však ještě skvěleji ukazuje tím, že lidem propadlým smrti udělil ještě hojněji svou milost. Tato milost není pouhým uzdravením ze hříchů a obnovením původního stavu, je mnohem víc: je povýšením člověka k blízkému společenství s Bohem a k důstojnosti Božího synovství.

2. ČTENÍ Řím 5,12-19 *Kde se rozmnožil hřích, v míře ještě daleko štědřejší se ukázala milost.*

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři a sestry!

Jako skrze jednoho člověka přišel na tento svět hřích a skrze hřích smrt, a tak smrt přešla na všechny lidi, protože všichni zhřešili. Hřích ovšem byl na světě už před Zákonem - jenomže kde není žádný zákon, tam se hřích nepřičítá. Přesto smrt uplatňovala svou moc od Adama do Mojžíše i nad lidmi, kteří se neprohřešili nějakým podobným přestoupením jako Adam. Tento Adam je protějškem toho, který měl přijít.

Ale s Božím darem není tomu tak, jak to bylo s proviněním. Kvůli provinění jednoho ovšem celé množství propadlo smrti. Ale ještě tím hojněji se celému množství lidí dostalo Boží přízně a milostivého daru prostřednictvím jednoho člověka, Ježíše Krista. A není tomu s darem tak, jako s hříšným skutkem onoho jednoho člověka. Neboť rozsudek nad proviněním toho jednoho přinesl odsouzení,

kdežto Boží dar vede z mnoha provinění k ospravedlnění. Jestliže kvůli provinění jednoho člověka začala skrze toho jednoho člověka vládnout smrt, tím spíše v síle nového života budou kralovat skrze jednoho, totiž Ježíše Krista, ti, kdo v hojnosti dostávají milost a dar ospravedlnění.

Nuže tedy: jako provinění jednoho člověka přineslo odsouzení celému lidstvu, tak zase spravedlivý čin jednoho člověka přinesl celému lidstvu ospravedlnění, které dává život. Jako se totiž celé množství stalo neposlušností jednoho člověka hříšníky, tak zase poslušností jednoho se celé množství stane spravedlivými.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Mt 4,4b

Nejen z chleba žije člověk, -
ale z každého slova, které vychází z Božích úst.

Uvedení do 3. čtení

Ježíš jako nový Adam odolává lákavým pokušením Zlého a navíc se prokazuje jako nový Izrael: při čtyřicetidenním pobytu na poušti překonává zkoušky, které zakusili také Izraelité po vyvedení z Egypta. Při nedostatku jídla na poušti začali Izraelité reptat z nedostatku víry. Ježíš si střeží svou věrnost Bohu a odmítne nabídku přízemního mesiášství. Při druhém pokušení překonává také pokušení mesiáše-divotvůrce a do třetice odolává pokušení slávy. Hlad po chlebu, moci a slávě: Ježíš zakusil tato pokušení a překonal je. Je pro nás úlevou slyšet, že nejen my máme pokušení ke zlému. Že je měl i Boží Syn. Je to výzva, abychom se jako on i my pokušení bránili a ubránili.

EVANGELIUM Mt 4,1-11 *Ježíš se čtyřicet dní postí a je pokoušen.*

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš byl vyveden od Ducha na poušť, aby byl pokoušen od d'ábla. Když se postil čtyřicet dní a čtyřicet nocí, nakonec vyhladověl.

Tu přistoupil pokušitel a řekl mu: „Jsi-li syn Boží, řekni, ať se z těchto kamenů stanou chleby.“

On však odpověděl: „Je psáno: ‚Nejen z chleba žije člověk, ale z každého slova, které vychází z Božích úst.‘“

Potom ho d'ábel vzal s sebou do Svatého města, postavil ho na vrchol chrámu a řekl mu: „Jsi-li syn Boží, vrhni se dolů. Je přece psáno: ‚Svým andělům dá o tobě příkaz, takže tě ponесou na rukou, abys nenarazil nohou na kámen.‘“

Ježíš mu odpověděl: „Také je psáno: ‚Nebudeš pokoušet Pána, svého Boha.‘“

Zase ho vzal ďábel s sebou na velmi vysokou horu, ukázal mu všechna království světa i jejich slávu a řekl mu: „To všechno ti dám, jestliže padneš a budeš se mi klanět.“

Tu mu Ježíš řekl: „Odejdi, satane! Neboť je psáno: ‚Pánu, svému Bohu, se budeš klanět a jen jemu sloužit.‘“ Potom ho ďábel nechal - i přistoupili andělé a sloužili mu.

Slyšeli jsme slovo Boží.

HŘÍCH

„S člověkem Adamem od pokušení ke hříchu, s Ježíšem Kristem přes pokušení k vítězství.“ Tak nějak bychom mohli vyjádřit myšlenkové rozpětí dnešního Božího slova. O stáří starozákonního čtení svědčí motivy z prastarých mýtů ještě před sepsáním Bible, např. strom života, zahrada bohů, hadí démon, cherub a jiné, které se tu vyskytují. A přesto toto vyprávění není mýtus. Zná jen jediného Boha, Hospodina. Nemá za cíl vysvětlení minulosti, ale vysvětlení událostí přítomných: jak se rodí v srdci člověka pokušení ke hříchu, a jakým způsobem to pokušení člověka ovládne a vzniká hřích. Člověk Adam, který v pokušení podléhá, je tu opakem, protipólem člověka Ježíše, který v pokušení obstojí.

Podoba různých pokušení, která na nás po celý život doléhají, je různorodá. Je to však vždy Bohem a svědomím zakázané ovoce. Podstatou pokušení je pocit, že to zakázané je asi lepší, než to dovolené; zda snad nás Pán Bůh nechce o něco hezkého připravit. A hřích vzniká, když člověk tomu pokušení přitaká a vydá se na cestu, ke které pokušení láká. Je to vlastně projevení nedůvěry Bohu, odvrácení se od Boha, hledání štěstí na jiných cestách, než jsou ty Boží. A v tomhle je podstata každého, kteréhokoli hříchu. Snad nejlépe tu podstatu hříchu vyjádřil Pán Ježíš v podobenství o marnotratném synu. Syn odchází z otcovského domu, protože uvěřil pokušení, že je doma nepochopen, že všichni to s ním myslí lépe, než jeho otec doma, že všude jinde to bude lepší.

Hledat štěstí jinde než u Boha, to je cesta každého hříchu. Nevěřit Bohu, že to s námi myslí dobře, když nám tohle zakazuje a k onomu nás volá. Myslet si, že my jsme chytřejší, když jdeme za jinými, kteří nabízejí onačejší jablíčka než nám dal Bůh. Víme tedy už, jak se hřích rodí a jak vzniká. Zbývá se ptát, co hřích působí, když se zrodil. Jaké nese ovoce. Není nic důležitějšího pro každého, kdo chce zdravě lidsky žít, než mí jasno o hříchu a ctnosti. Hřích je zásah do života vlastního i do života lidí kolem. Hřích je ve službách smrti, rozkladu, zkázy a zmatku. Hřích zotročuje člověka, dělá z něho měkkou a odporu neschopnou bytost, snadnou kořist strachu. Ctnost pak působí ve všem opačně. Prvním hříchem člověka je, jak věděl

už svatopisec dnešního starozákonního vyprávění, člověková pýcha: Být jako Bůh. Pyšný věří, že si stačí sám.

Začátek našich hříchů je v našem každodenním pyšném „nechci“. Nechci brát ohled na druhého a tak začínám hluchnout, když mě o něco žádá člen rodiny či kamarád. Jde to snadno, vždyť ty nejvčetnější prosby se nevyslovují nahlas, jsou to prosby „němé“. Tělo na tu hluchotu reaguje hlukem, např. hlasitou hudbou, povykem, křikem, komandováním, vodopádem anekdot a záchvaty smíchu. Avšak člověk nakonec slyší jen sám sebe. I naše oko se hříšným „nechci“ zužuje. Nechceme vidět, co je nám nepříjemné: „Dejte mi pokoj, já už nechci nic vidět, chci mít pokoj,“ říká sobec. A tak hříšník přestává vidět vnitřní krásu duše člověka vedle sebe, třeba i vlastní manželky. Postupně hloupne a otupuje. Jeho zájmy se zužují na hříšné návyky a praktiky. Hřích je jakási rakovina duše, která stravuje lidskou osobnost, vede ke chřadnutí tělesnému i duševnímu. Působí, že člověk je podrážděný a mrzutý, stává se kořistí strachu až po sebevražedná pokušení. Jednou větou: Hřích působí zakrnění člověka, vede k chátrání, ke smrti tělesné i duševní.

Je na čase, abychom se od člověka Adama, který nám předvedl, jak se to s pokušením ke hříchu dělat nemá, obrátili k člověku Ježíši, který nám v evangeliu ukazuje, jak se to v pokušení dělat má. Pán Ježíš odbývá pokušení rezolutním odmítnutím. Adam s Evou se nechají pokušitelem zlákat k rozhovoru. A tak se jim začne zdát, že zakázané ovoce je nadmíru krásné, chutné a vonné. Z toho poučení zní: Nezahrávej si s pokušením. Hned na začátku je radikálně odmítni. Další ochranu proti pokušení ukazuje Pán Ježíš v Božím slovu: „Nejen z chleba žije člověk, ale z každého slova, které vychází z Božích úst.“ Když se před námi objeví skluzavka pokušení, pochybného kroku, začni myslet na to, co o podobných věcech řekl Pán Ježíš. A i když si zrovna na pravý výrok nevzpomeneš, už to obrácení mysli k Pánu Ježíši tě podrží a od zlého kroku uchrání.

A pozorujme dál. Pán Ježíš je pokoušen k nedůvěře v Boha. Má si vyzkoušet Otcovu ochotu něco udělat pro Syna. Je to v podstatě stejné pokušení jako u prarodičů: začít pochybovat o Bohu, začít hledat pomoc u jiného než u Boha. Ježíš však zůstává pevný: "Jen Bohu se budeš klanět, jen Bohu budeš sloužit." Ježíšovo vítězství nad hříchem je i vítězství naše. S ním, po jeho vzoru, v jeho síle i my můžeme vítězit nad pokušením ke hříchu. Kristus, nová Adam, je pevný bod v našich nejistotách. A to je i radostná zvěst dnešního Božího slova: Ježíš Kristus pokušení ke hříchu nepodleh. Ježíš Kristus i nám pomůže, i nás osvobodí od hříchů.

RÁJ - POHÁDKA NEBO SKUTEČNOST?

Hned na začátku Bible je vyprávění o ráji. Zní opravdu jako krásná pohádka. Svět šťastných lidí bez starosti o zaměstnání, bez trablů a zamuchlaných situací,

bez zlých lidí, všechno naopak než v našem dnešním světě. Je to opravdu jen pohádka? Nebo někdy někde ráj na světě skutečně byl? Lidé na to odpovídají různě: Jedni říkají: „Jápak by nebyl - vždyť známe jména prvních lidí, kteří v ráji žili, Adama a Evy. Víme přesně, kde ten ráj byl: ve starém Babylóně mezi Eufratem a Tigridem, ty řeky se připomínají přece v Bibli.“ Tito lidé berou biblické vyprávění příliš doslovně a tak to není. Jiní říkají: „Kdepak, žádný ráj nebyl, ani první lidé nebyli. To je jen takové hezké vyprávění, hezká povídka.“ Ale ani ti druzí nemají pravdu; tak to také není.

Myslím, že vy, kteří chodíte do kostela a znáte dobře náboženství, správnou odpověď jistě budete znát. Když víme, že lidstvo vždycky na světě nebylo, pak nějakí první lidé být museli. Jejich jména ovšem neznáme. Ostatně oni sotva nějaká měli. „Adam“ není jméno, to je označení člověka a znamená „Muž“. Jméno „Eva“ je označení ženy s významem „Matka živých“. A že nebyl ráj? Byl, a už mnohokrát a na mnoha místech. A také ještě sem tam někde kousek ráje je. Až z vás, děti, budou dospělí lidé, doufám, že uděláte svůj svět víc podobným ráji, než jsme to dokázali my. Ráj je všude, kde se lidé navzájem netrápí, nestraší, kde si lidé neublíží, pořád neporučnickují, kde jsou na sebe hodní.

Ráj má být vlastně na světě stále a všude. Tak to chtěl a tak to stále ještě chce Bůh. Dnešní vyprávění z Bible nám vysvětluje, čím si lidé ráj kazí: když se nechají svést hadem pokušitelem, když si začnou závidět, když chtějí brát, co není jejich, když se chtějí zmocnit místa druhého, když chtějí být mocní jako Bůh. Když kněz vyprávěl o ráji ve škole, tu rozčiloval se jeden chlapec: „Že ti první lidé byli tak hloupí! Poslechli pokušení a všechno hezké tak zkazili.“ Jenže rozčilovat se na ty staré lidi je zbytečné. Moudřejší je dávat si pozor na sebe teď, abychom se nedali svést pokušením a nepokazili si pěkný život žitý právě teď. Kdykoli máš chuť, pokušení, udělat něco zlého, říci zlé slovo, rozhoduješ se pro ráj, nebo pro peklo! To bychom si měli zapamatovat! A také ještě toto: když se rozhodneš pro dobro, rozhodneš se pro ráj!

Teď si myslíš: to je prima, toto už mám rozhodnuté. Já už jsem se dávno rozhodl pro dobro, že budu správným člověkem. To je přece hotové! Kdepak. Není to hotové. Kdyby stačilo na celý život, jednou se rozhodnout pro dobro, to by byl celý svět pořád ještě rájem. Ono totiž pokušení ke zlému přichází stále znovu a znovu. Můžeš se rozhodnout nevím jak pevně pro dobro, zas ti přijde nové pokušení něco zlého udělat, říci, špatně smýšlet. Nestačí se rozhodnout jednou za život, nestačí jednou za rok, ba ani ne jednou za den. Snad tisíckrát každý den, stále znovu se rozhodujeme mezi dobrem a zlem, mezi rájem a vyhnanstvím.

Vyprávění o trojím, tedy opakovaném pokušení Krista je předobrazem této lidské situace. Vyprávění o člověku Adamovi a ženě Evě je praobrazem pokušení, které nás nutí stále znovu se rozhodovat pro dobro nebo zlo. Sami bychom se vždy rozhodnout pro dobro nedokázali. Sami bychom asi byli moc zlí. Ale když nám

pomůže vítěz nad Pokušitelem Pán Ježíš, tak s ním dokážeme zvládnout všechna zlá pokušení. Povězme mu, že mu důvěřujeme a společně vyznejme víru v něj. Poprosme ho o jeho pomoc v přímluvné modlitbě.

VEDENÍ DĚTÍ KE KAJÍCENOSTI

Jak se převalí zima k jaru, začnou se maminky poptávat kněze: jak to bude letos s první svatou zpovědí, jak to bude s prvním svatým přijímáním? A kněz musí vysvětlovat, že svátostná příprava je věcí rodičů a kněze. Vzdálenou, všeobecnou přípravu dělají odmala rodiče doma. Když dobře položí základy, pak má katecheta snadnou práci s přípravou dětí v kostele. Proto vám dnes chci povědět, v čem spočívá podíl rodičů při přípravě dětí k svatým svátostem. Má na ni právo každé pokřtěné dítě, bez ohledu na to, zda se učí náboženství jen doma nebo i ve škole. Je začátek postní doby, mluvmе dnes o rodinné přípravě ke svátosti pokání. Ta spočívá v trojím: jednak mají rodiče položit základy ke kajícímu smýšlení a jednání, řečeno srozumitelněji: k umění přiznat svou chybu. Dále mají rodiče dítěti pomáhat při výchově jeho svědomí. A potom v nich mají také rozvíjet schopnost lítosti a předsevzetí.

Nejprve tedy máme dítě naučit, aby se přiznalo, když něco vyvede. Jistě znáte takové lidi, kteří za nic nedokážou přiznat, že udělali chybu. To se raději přede všemi zesměšní paličatým hájením svého omylu, nebo se pokusí svalit vinu a zodpovědnost na někoho jiného. Chcete-li zabránit, aby se z vašeho dítěte nestal také takový protivný člověk, musí dítě doma zažít, že mýlit se je lidské. I tatínek, vševědoucí tatínek se také někdy zmýlí a klidně to dozná: spletl jsem se. Pak i dítě dokáže přiznat svou chybu. Ovšem dítě to má těžší než dospělý. Tam, kde rodiče za každou chybu tvrdě trestají, kde neznají smilování a odpuštění, tam bude doznání nad dětské síly a dítě bude hledat východisko ve lži. A také tam, kde se dítě cítí ohroženo, kde je stále rodiči i sourozenci zesměšňováno, ponižováno, kritizováno, kde trpí komplexem méněcennosti, také tam nedokáže chybu doznat: zapírá, lže a přetvařuje se.

Jak uchránit děti tohoto dvojího úskalí? Jednak od pocitu falešné hříšnosti a úzkostlivosti, jednak od pocitu falešné spravedlnosti a dokonalosti? Především musíme my dospělí správně vědět, co je to hřích. Že hřích je odvolání víry v Boha, pohrdnutí Božím řádem, odvrácením se od Boha samého. A to vše svobodným aktem vůle, svobodným rozhodnutím. Jsou něčeho takového děti schopny? I psycholog i teolog i pedagog tu řeknou souhlasně: „Ne, nejsou.“ Když si toto uvědomíme, budeme opatrní při mluvení s dětmi o hříchu a neuvrhneme je do pocitu špatného svědomí a hříšnosti, který by jim zbytečně kalil mysl a komplikoval dětství. Často jsou tu špatnými vychovateli starší sourozenci. Malý Honzík vypláznul na bratra, už školáka, jazyk: „Tak, a máš za to hřích a musíš se z

toho zpovídat,“ dělá školák chytrého. „A co je to hřích? A jak se to zpovídá?“ chce vědět Honzík. „Hřích je, když rozzlobíš Pána Boha. A zpovídat se musíš panu faráři a říci mu všechny hříchy.“

Honzík později jistě bude slyšet vše správně od kněze nebo od rodičů, ale pravděpodobně se v něm přesto na celý život zabydlí tyto špatné a falešné představy od staršího bratra. Dětská provinění bychom neměli nazývat hříchy. Nikdy nestrašme děti Božím trestem, ani zpovědí, jinak jim naočkujeme nechut' k svaté zpovědi a bázeň před ní na celý život. Neřekli byste, kolik je takových dospělých, kteří se po celý život nezbaví nechuti ke zpovědi a místo zdroje radosti jim trvale zůstane zdrojem úzkosti. Proč? Sami to zpravidla nevědí, ale vždy byste našli kořeny ve špatné průpravě v samém dětství. Dětské chyby nesmíme přehlížet ani podceňovat, máme od nich dětem pomáhat. Ale jsou to vše potíže růstu, ne hříchy. Není to vina dětí, ale dětské nedospělosti, nevyzrálosti, že nevydrží být soustředěné při modlitbě a v kostele, že neposlouchají rodiče. Dítě se musí někdy poprat, musí se někdy bránit. Vždyť má za úkol uhájit si své místo na slunci, uplatnit se ve světě. Když dítěti řekneš, že zhřešilo a Bůh je musí potrestat, moc jsi mu nepomohl. Naopak, pomohl jsi mu jen zkomplikovat život. Místo lásky k Bohu bude tak mít dítě leda z Boha strach. Strach v dospělosti překoná, lásce jsi je nenaučil a ejhle, je tu další nevěřící.

Slovo hřích proto do dětského světa v prvním sedmiletí nepatří. Také ne slovo zavržení, peklo. A když je děti někde uslyší a ptají se, upokoj je: "děti se pekla bát nemusí; žádné děti v pekle nejsou. Bůh nechce být soudcem malých dětí. On děti dětmi stvořil a ví nejlépe, co jim dá práce, než se z nich stanou velcí. Proto jim dětské škobrtání nezazlívá a netrestá je za ně." Ani není naším úkolem děti soudit, zopakujme si to, naším úkolem je být dětem něco jako trenér na hřišti: pomáhat jim k lepším výkonům. Nestačí když puďy dítěte potlačujeme. Je nutno je cílevědomě usměrňovat a rozvíjet tím, že s dětmi a před dětmi pěkně a správně žijeme. To je nejlepší pomoc pro zdravý vývoj svědomí. Kde dají rodiče doma dětem tuto základní správnou průpravu, tam už nebude pro katechetu těžké, až děti dospějí do přiměřeného věku, dát jim svátostnou průpravu tak, aby pro ně zpověď nebyla strašákem ani nepříjemnou povinností, ale podáním láskyplné ruky Boží na pomoc slabému člověku; skokem do rozevřené náruče Boha Otce a velikonočním darem Zmrtvýchvstalého Ježíše svým přátelům.

Přímluvy

Kdybychom v našich pokušeních spoléhali jen sami na sebe, asi bychom špatně dopadli, proto prosme Pána Ježíše o pomoc:

Tebe trápila pokušení ke zlému, jako nás, Pane, pomoz nám, abychom jako ty v pokušeních zvítězili.

Tys byl také pokoušen panovat a poroučet, dej, ať se snažíme druhým raději pomáhat.

Často nás trápí pokušení k lenosti a neplnění povinností, dej nám sílu, abychom se uměli ovládat.

Ty ses po čtyřicet dní v samotě cvičil v sebevládě, dej, ať i my letošní postní dobu dobře využijeme k cvičení sebevlády a pevné vůle.

Tys hledal zatoulané ovečky a malomocné hříchem jsi očišťoval, ať v této postní době uslyší tvé volání i ti, kteří nechodí do kostela, a my všichni, hříšníci, ať najdeme cestu ke svátosti tvého milosrdenství a odpuštění.

V křesťanských rodinách vzbuzuj ochotu darovat Církvi nové kněze, řeholníky a řeholnice.

Pane Ježíši, dal jsi nám dožít se této postní doby, chceme ji s radostí využít k cvičení sebeovládání, abychom dokázali zvládnout zlé sklony a zlá pokušení v síle tvého svatého Ducha, jenž žiješ a kraluješ na věky věků. - Amen.

Nebo:

V tomto čase obrácení a smíření se modleme za lepší život všech lidí a za spásu celého světa.

Za všechny křesťany: Očisti, Pane, sjednot' a obnov celou svou Církev.

Za katechumeny: Dej jim svého Ducha, aby spolu s Církví zvěstovali tvou chválu.

Za ty, kdo je připravují a doprovázejí, a za církevní obce, aby je přijaly do svého středu.

Za rodiče a učitele, politiky a ekonomy, za novináře a za všechny, kdo mají společenskou odpovědnost: Naplň jejich srdce pokojem.

Za lidi, na které dopadá nespravedlnost a bída tohoto světa: Smiluj se nad nimi pro své slitování.

Za ty, kdo jsou utištěni neodpuštěnou vinou: Smiluj se nad nimi pro své velké milosrdenství.

Za nemocné, opuštěné a za všechny trpící: Smiluj se nad nimi a vysvobod' je.

Za všechny, kdo chtějí změnit svůj život: Smiluj se nad nimi a posilni je.

Za ty, kdo bojují se zlem a pokušením: Smiluj se nad nimi a chraň je.

Za sebe navzájem: Neopouštěj nás a ved' nás k sobě.

Shlédni k nám a vyslyš nás, smiluj se, Pane, neboť tys naše útočiště a síla v tomto životě i na věky věků. Amen.

Cyklus B:

Uvedení do 1. čtení

První čtení dnes obrazem potopy světa naznačuje, jakou spoušť, jakou potopu působí naše lidské hříchy. Poslouchejme, jak v biblickém vyprávění o potopě Bůh není tím, který by měl zálibu v trestání člověka, ale jak od začátku nabízí člověku záchranu.

Nebo:

Po pádu do hříchu lidé nestále více propadávají svévoli. Této lavině hříchů učiní přítrž potopa, která je tak předobrazem očišťujících vod svatého křtu. Bůh pak dává pocítit nově svoji blízkost: uzavírá svoji smlouvu s celým tvorstvem. Tato smlouva je ve skutečnosti jednostranným Božím závazkem, který je čistým darem, bez jakýchkoli požadavků.

1. ČTENÍ Gn 9,8-15 *Boží smlouva s Noemem zachráněným od potopy.*

Čtení z první knihy Mojžíšovy.

Toto řekl Bůh Noemovi i jeho synům: „Uzavírám smlouvu s vámi i s vašimi potomky, a se všemi živými tvory u vás: s ptáky, s veškerou krotkou i divokou zvěří země, se vším, co vyšlo z archy, se všemi živočichy země. Uzavírám s vámi smlouvu: Nic, co má tělo, nebude už zahubeno vodou potopy, už nepřijde potopa, aby zpusťovala zemi.“

Bůh dodal: "Toto je znamení smlouvy, které zřizují mezi sebou a vámi i mezi každým tvorem u vás na budoucí pokolení: Kladu do mraků svou duhu a ta bude znamením smlouvy mezi mnou a vámi. Když nakupím nad zemí mraky a v mracích se objeví duha, vzpomenu si na svoji smlouvu, která je mezi mnou a vámi a mezi každým živým tvorem, který má tělo. Voda už nevzroste k potopě, aby zahubila každé tělo.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 25,4-5ab.6+7bc.8-9 Odp.: srv. 10

Odp.: Všechno tvé jednání, Hospodine, je láska a věrnost pro ty, kdo plní tvou smlouvu.

Ukaž mi své cesty, Hospodine, - a pouč mě o svých stezkách. - Ved' mě ve své pravdě a uč mě, - neboť ty jsi Bůh, můj spasitel.

Odp.

Rozpomeň se, Hospodine, na své slitování, - na své milosrdenství, které trvá věčně. - Pamatuj na mě ve svém milosrdenství - pro svou dobrotivost, Hospodine!

Odp.

Hospodin je dobrý a dokonalý, - proto ukazuje hříšníkům cestu. - Pokorné vede k správnému jednání, - pokorné učí své cestě.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Svatý Petr ve svém listu staví ničivé vody potopy do protikladu k vodě křestní, která oživuje a zachraňuje. Křest, to je uzavření mírové smlouvy mezi Bohem a člověkem.

Nebo:

Autor svým listem chce povzbudit pronásledované křesťany, kteří zakoušejí podobný úděl jako samotný Ježíš. Proto před jejich oči se staví příklad Kristova utrpení, které má být pro ně posilou a zdrojem vytrvalosti. Vždyť jeho utrpení i smrt jsou pramenem smíření, čistého svědomí, spásy a nového života v Duchu svatém.

2. ČTENÍ 1 Petr 3,18-22 *Voda, která tehdy byla předobrazem křtu, i vám nyní přináší spásu.*

Čtení z prvního listu svatého apoštola Petra.

Milovaní!

Kristus vytrpěl jednou smrt za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás smířil s Bohem. Byl sice usmrcen podle těla, ale podle ducha dostal nový život. V tom duchu šel a přinesl zprávu duším uvězněným. Oni kdysi nechtěli poslechnout, když Bůh v Noemově době shovívavě vyčkával, zatímco se stavěla archa. Jen několik osob, celkem osm, se v ní zachránilo skrze vodu.

Voda, která tehdy byla předobrazem křtu, i vám nyní přináší spásu. Ne že by křest smýval špínu z těla, ale vyprošuje nám u Boha, aby bylo čisté naše svědomí, a působí to zmrtvýchvstání Ježíše Krista.

On se odebral do nebe, je po Boží pravici a jsou mu podřízeni andělé, mocnosti i síly.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Mt 4,4b

Nejen z chleba žije člověk, -
ale z každého slova, které vychází z Božích úst.

Uvedení do 3. čtení

Pán Bůh drží s člověkem, Bůh se vždy staví na stranu člověka. Postavil se na stranu člověka až po to naše lidské pokušení ke zlému, jak o tom uslyšíme v dnešním evangeliu.

Nebo:

Nový Adam přináší pokoj a soulad, který byl narušen hříchem starého Adama. To se ukazuje nově nastolenou harmonií mezi člověkem a divokými zvířaty, podobně jako v ráji. Boží vláda čili Boží přítomnost v moci je nyní mimořádným způsobem blízko. Klíčem ke vstupu do tohoto království je obrácení: obrat od sebe k Bohu, od sebedůvěry k víře v Ježíše Krista, od vlastních cest k cestám evangelia.

EVANGELIUM Mk 1,12-15 *Byl pokoušen od satana, a andělé mu sloužili.*

Slova svatého evangelia podle Marka.

Duch vyvedl Ježíše na poušť. Byl na poušti čtyřicet dní a byl pokoušen od satana, žil tam mezi divokými zvířaty a andělé mu sloužili.

Když byl Jan Křtitel uvězněn, přišel Ježíš do Galileje a hlásal tam Boží evangelium: „Naplnil se čas a přiblížilo se Boží království. Obráťte se a věřte evangeliu.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

S JEŽÍŠEM NA POUŠTI

Sotva byste uhodli, jaká je poslední dobou móda v cestování na dovolenou, kam směřují nejexkluzivnější výpravy turistů. Už to není jen Tahiti, Mallorca či Orient. Teď se jezdí na poušť. Podnikavé cestovní kanceláře zorganizovaly cestu napříč Saharou a pozvaly: „Pojďte s námi strávit dovolenou na poušti.“ A tak už jezdí turnus za turnusem, plně obsazené. Co ty lidi táhne strávit dovolenou na nejnepohodlnějším místě? Proč je to pro ně takový zážitek, že to nadšeně doporučují svým známým? Turistický průvodce, který vede výpravy pouští, to vysvětloval: „Oni prožijí na poušti svou katarzi.“ Je to divné slovo v ústech člověka v Čedoku. Teologický výraz katarze označuje prožití vnitřní očisty, vnitřní změny a duševní obnovy. Právě to, k čemu nás na počátku postu zve Církev.

Uprostřed nekonečné pustiny ti lidé prožívají a pochopí, co je a co není pro život podstatné a důležité. Zapomenou si hrát na Pana Důležitého, poznají, jak závisí na druhém vedle sebe a ten druhý na nich. I když dnes vede napříč Saharou silnice, každou chvíli ji zasypou duny písku. A musí se čekat, až přijedou pluhy a písek odhrnou jako sněh. A nejbližší autoopravna, nejbližší benzinová pumpa, nejbližší studna, nejbližší lékař, to vše jsou čísla ve stovkách a tisících kilometrů. V této samotě se za dva týdny naučí omezit své potřeby na základní věci života. Poznají, co být musí, aby člověk žil, a co být nemusí. Poušť očišťuje člověka, učí ho sebepoznání. A učí ho hledat Boha, základ života. Není divu, že v Bibli tolikrát slyšíme o poušti: svatý Jan Křtitel volal lidi své doby na poušť k očištění, k naučení životu novým způsobem, k nové víře v Boha.

První křesťané, a po nich mnozí další, odcházeli žít na čas do pouště jako poustevníci, aby se tam zbavili malicherností a pokušení. Ctižádostivý důstojník Charles de Faucault pochopil na poušti smysl života a hodnoty křesťanství. Stal se knězem a učitelem nové moderní duchovnosti. A za ním tam odcházejí stále další. Nedávno se odtud vrátil po desetiletém pobytu Carlo Caretto. Napřed ctižádostivý italský kněz, lovec kariéry, teď duchovní vůdce tisíců lidí. Také o Pánu Ježíši jsme četli v dnešním evangeliu, že na počátku svého působení odešel na poušť. Čtyřicet dnů tu Ježíš prožívá svou katarzi, očištění, aby pak přišel k lidem a hlásal, co je jediné důležité: Čas se naplnil, Boží království je tu. Obráťte se, změňte své smýšlení a jednání, uvěřte evangeliu!

S těmito slovy začínáme i my dnes postní dobu. Čas se naplnil i nám. Je i pro nás nejvyšší čas, abychom zanechali svých malicherností, zlovyků, abychom se obrátili celým srdcem k tomu, co je podstatné, k Bohu. I my potřebujeme k tomuto obrácení jít na svou poušť. Saharu tu po ruce nemáme, ale všude kolem nás v přírodě je prázdná dost. V našich kostelích jsme zcela nerušení. Jen tam zajít, jen se zamyslet: Co je vedlejší, co je podstatné v mém životě? Jak málo to víme! Setká se kněz se známými, pár let se neviděli. Dojde řeč na modlitbu doma. A on i ona se začnou ošívát: „Teď si uvědomuji, pane faráři, že jsem se vlastně už kdovíjak dlouho doma nemodlil, právě jen co se modlím v kostele.“ „A proč?“ - diví se kněz. A oni nevědí. Nevědí, kolik let se už doma nemodlí. Nedovedou povědět, proč se nemodlí. Prostě jen tak. Nemysleli na to.

To je sebepoznání, co nás k němu vede Církev v postě. Podívej se na sebe: Jak žiješ? Co je pro tebe důležité? Kvůli čemu ses dokázal rozčítit? Vidíte: postní doba křesťana, to nejsou drobné sebezápory, které koneckonců nikoho nebolí. To není sem tam si odepřít sousto jídla, které si za chvíli stejně jinak vynahradíš. To není vzdát se jednou televize, když tam stejně nic pořádného není. Postní doba, to znamená: prodělat svou katarzi - očištění od malicherností, zlovyků a hříchů. Musí mít 3 stupně: Nejprve rozpoznat, co není důležité, či co je dokonce škodlivé. Potom se od toho radikálně odvrátit. A za třetí: přivrátit se k Bohu a jeho řádu lásky. Jako

pomoc na této cestě naší pouště chod'te na společnou křížovou cestu v kostele. Přijďte, i když to bude nepohodlné. Poušť není pohodlná, má-li být užitečná.

ŘEČ KŘÍŽOVÉ CESTY

Ať vstoupíte do kteréhokoli katolického kostela, padne vám do oka řada obrazů na stěnách chrámové lodi. Čtrnáct je těch obrazů, a na všech je ústřední postavou Pán Ježíš s velikým křížem. A lidé, zvláště teď v postní době, je obcházejí, zamýšlejí se nad nimi. Jsou na nich události z posledních hodin života Pána Ježíše. Proč zrovna tyto chvíle si lidé připomínají? Proč o nich rozjímají? Ono je tu totiž zobrazeno, co vše byl Ježíš ochoten podstoupit, aby lidi přesvědčil, jak opravdově myslel to, co jim říkal. Ale je tu také zobrazeno, co i my prožíváme ve svém životě. Ježíš nám tu názorně ukazuje, jak máme zvládat své životní trampoty, aby nás nezlomily.

Třeba hned první obraz, první zastavení. Ježíš stojí před soudem. Soudce je zbabělý darebák. Svědci jsou podplacení lháři. Beztak už jsi to také zažil, a kdoví kolikrát to ještě zažiješ, že jsi nepravdivě pomlouván, že jsi podezírán z toho, co jsi neudělal. Co si v takové situaci počít? Naříkat, křičet, hádat se? Ne. Udělej to, co udělal Pán Ježíš. Mlč, lež se nakonec vždycky usvědčí sama. A pak hned vedle druhý obraz: Ježíš přijímá kříž, trest za jiné, co se opravdu provinili. I nám se to stává, že jsme nuceni dělat nepříjemnou práci za jiné. Dokážeme to, když je to nezbytné? A bez nářku, bez stěžování? Jako Pán Ježíš?

Pak je tu obraz docela trapný. Ježíš upadl. Nestačí na to, co začal. A ještě dvakrát se na křížové cestě najde týž obraz. Není to zbytečné, třikrát totéž? Kdepak třikrát, to já jsem se mockrát do něčeho kurážně pustil a pak jsem padl a nemohl už dál. Ještě že tu jsou tyto obrazy, které mi říkají, že není neštěstí upadnout, ale neštěstím je zůstat ležet. Pán Ježíš vždycky vstává, nevzdává to. Dokončí, co začal. A tak jdou dál obrazy z křížové cesty Pána Ježíše, obrazy z životní cesty mé i tvé: Pán Ježíš zahlédne svou matku Pannu Marii, uvidí její zármutek. Jak je to hořké, zarmoutit někoho, koho máme rádi. Ale kde jde o povinnost, o velké dílo pomoci, tam nemohl couvnout ani Ježíš, tam nemohu couvnout ani já.

Přijdou i obrazy útěšné. Pán Ježíš si nechává pomoci od kolemjdoucího. Nechá si utřít tvář soucitnou Veronikou. Je mu líto plačících žen. A pak Ježíšova cesta vrcholí. Vezmou mu i to poslední, co vlastnil, šaty, co mu ušila matka. Přibíjejí ho na kříž. Vztyčí ho mezi dvěma zločinci. Tři hodiny trvá smrtelná agónie, než se mrtvé tělo může vrátit tam, odkud vyšlo, do klína matky. A pak už jen tichý pohřeb. Ticho podvečera Velkého pátku. Veliké ticho před úsvitem vzkříšení, před vítězstvím života nad smrtí. Před vítězstvím dobra nad zlem. Rozumíš řeči křížové cesty? Je zde zobrazen důvod naší důvěry, že nesení našich životních křížů má smysl, když se je snažíme nést po Ježíšově způsobu. Věřte, stojí

za to, zamyslet se v kostele nad obrazy křížové cesty, jít na pobožnost křížové cesty.

NOE - MUŽ VÍRY

Při letošních postních úvahách chci postupovat jako Pán Ježíš, když mluvil s emauzskými učedníky: „Začal od Mojžíše, probral všechny proroky a vysvětloval jim, co se ve všech částech Písma na něho vztahuje.“ (Lk 24,27) Starozákonní čtení letošní postní doby nám dávají příležitost podívat se na Ježíšovu osobu, jak se pozvolna vynořuje z hloubi lidských dějin, jako když ranní červánky předcházejí východ slunce a připravují zrak na jeho oslnivý jas. Tak nějak se odráží podoba Ježíše - Vykupitele nejprve na osudech patriarchů. V prvních třech postních nedělích se setkáváme postupně s Noem, Abrahámem a Mojžíšem. O dalších nedělích vede cesta přes proroky k Panně Marii, ke Golgotě, a vrcholí nad oslnivým zjevením Zmrtvýchvstalého, událostí, kterou bychom mohli srovnat při použití teorie o vzniku vesmíru s explozí prvního atomu, výbuchem nepředstavitelné koncentrace síly. Galaxie a hvězdy se odtud vydávají v let, ale stále jsou závislé na prapočátku a v něm jsou navzájem spojené.

Ježíš Kristus Zmrtvýchvstalý je tímto výchozím bodem celého lidstva. Jsme stále v něm, tvoříme s ním jedno tajemné tělo, a toto Kristovo tělo je Církev včera, dnes i zítra. Dnes nás tedy Církev vede nejprve k Noemovi, muži záchrany z potopy. Vyprávění o potopě je prastaré. Voda potopy je tu obrazem, symbolem zhouby, kterou na sebe přivolá člověk zlým jednáním. Lidé jsou zlí, to je skutečnost stejná od pravěku po dnešek. Bude to Bůh trpět? Nezničí svět i s lidmi nějakou katastrofou? Noe, představitel dobrého člověka, uzavírá dnes s Bohem smlouvu: Člověk má podle této smlouvy přestat prolévat lidskou krev, má odložit násilnické způsoby. Bůh naproti tomu zaručuje zachování světa živých, světa lidí. Tak to platí i dnes. Bůh ti nabízí útěchu, účinnou pomoc uprostřed nepokojného světa. I když na lidi je stále méně spolehnutí, vždy je spolehnutí na Boha. I když lidé nedrží slovo, on je dodrží, zkázy od něj se nemusíme bát. Ani zloba světa nezmění jeho plány k dobrému konci.

Jak máme vstoupit do této Boží smlouvy? Dnešní evangelium to říká: obraťte se a věřte evangeliu. Co to je obrácení, slovo, které od Ježíše tak často slyšíme? Neznamená to změnu člověka v nadčlověka: I sám Bůh, jakmile se stal člověkem, měl pokušení ke zlému. To se nám dnes znovu připomínalo. Být člověkem znamená stát po celý lidský život na bojišti úskoků zlého pokušení. Neznepokojuj se tedy, když máš zlé pokušení, i Ježíš je měl. Usiluj však o své obrácení a věř evangeliu, tj. žij s Kristem, ve víře v něho. Nech se vést Božím duchem, prolom svou izolaci od Boha. Máš podíl na Ježíšově pokušení, máš s ním podíl na trápení. Nes svůj kříž s ním a budeš mít podíl na jeho Zmrtvýchvstání. Kde se nebuduje

nebe, tam se uhnízdí samo peklo. Dnešním vyznáním víry vstupme slavnostně do smlouvy s Bohem: Pane, já chci žít jako člověk pokoje; ty mi dej svou ochranu.

Přímluvy

Na počátku svatopostní doby společně prosme všemohoucího Boha, Stvořitele všech živých:

At' se duha míru klene nad všemi národy světa.

At' vlády a diplomaté dávají přednost smírnému řešení sporů a stojí věrně v mírových smlouvách.

At' my, křesťané, jsme nositeli pokoje každý ve svém prostředí.

At' věrně zachováváme svou křestní smlouvu s Ježíšem Kristem.

Pomáhej těm, kdo usilují o zachování zdravého životního prostředí.

At' prožijeme v postní době obnovu své osobnosti.

At' se denně cvičíme v pevné vůli a odporování pokušením ke zlému, hlavně v lenosti, mlsnosti a pohodlnosti.

Vlij do srdcí našich mladých bratří touhu po kněžské službě, odvahu poslechnout tvé volání a s vírou tě následovat.

Pane Ježíši, tys na poušti lidské pokušení překonal. Pomoz nám, at' se i my pokušením ke zlému ubráníme a vždy včas jejich špatnost prohlédneme. Vždyť ty žiješ a kraluješ na věky věků. - Amen.

Cyklus C:

Uvedení do 1. čtení

Ve čtení ze Starého zákona dnes uslyšíme děkovnou modlitbu Izraelitů, jakési starozákonní stručné krédo. Je to vyznání víry v Boha, který prokázal svému lidu tolik láskyplné péče.

Nebo:

Modlitba díkůvzdání za úrodu, zasazená do rámce jarní liturgie prvotin, obsahuje velmi staré vyznání víry, které se člení do tří částí: povolání patriarchy Jakuba, potulného Aramejce; dar svobody po hořké zkušenosti v Egyptě; a dar země oplývající mlékem a medem. Z tohoto vyznání je patrné, že se Bůh vtělil do konkrétních lidských událostí, které byly někdy poznamenány bolestí a hříchem. Každý jednotlivý Žid chápal tyto události jako své osobní dějiny, které jej vyzývaly k vlastní odpovědi. K této odpovědi patřilo vyznání a vděčnost projevená hmotným darem.

1. ČTENÍ Dt 26,4-10 *Vyznání víry vyvoleného národa.*

Čtení z páté knihy Mojžíšovy.

Mojžíš řekl lidu:

„Kněz vezme z tvé ruky koš a položí ho před oltář Hospodina, tvého Boha. Ujmeš se slova a vyznáš před Hospodinem, svým Bohem:

„Můj praotec byl potulným Aramejcem, sestoupil do Egypta a přebýval tam v malém počtu osob jako přistěhovalec. Ale stal se tam národem velkým, mocným a početným.

Egyptané však nás týrali, sužovali a podrobili tvrdému otroctví. Tehdy jsme křičeli k Hospodinu, Bohu našich otců, a Hospodin slyšel náš hlas, viděl naši bídu, lopotu a útlak. Hospodin nás vyvedl z Egypta mocnou rukou, napřaženým ramenem, šířil velký strach a působil znamení a divy. Přivedl nás na toto místo a dal nám tuto zem, zem oplývající mlékem a medem.

Nyní hle – přináším prvotiny plodů půdy, kterou jsi mi dal, Hospodine!

Položíš koš před Hospodinem, svým Bohem, a pokloníš se Hospodinu, svému Bohu.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 91,1-2.10-11.12-13.14-15 Odp.: srv. 15

Odp.: Bud' se mnou, Pane, v mé tísní.

Kdo přebýváš v ochraně Nejvyššího, - kdo dlíš ve stínu Všemocného, -řekni Hospodinu: „Mé útočiště jsi a má tvrz, - můj Bůh, v něhož doufám!“

Odp.

Nepřihodí se ti nic zlého - a útrapa se k tvému stanu nepřiblíží. - Vždyť svým andělům vydal o tobě příkaz, - aby tě střežili na všech tvých cestách.

Odp.

Na svých rukou tě ponosou, - abys nenarazil o kámen svou nohou. - Po zmiji a hadu budeš kráčet, - šlapat budeš po lvu i draku.

Odp.

Vysvobodím ho, protože lne ke mně, - ochráním ho, protože zná mé jméno. - Vyslyším ho, až mě bude vzývat, - budu při něm v tísní, - zachráním ho a oslavím.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Izraelita mohl vyjádřit svou víru jednou větou: Bůh vyvedl Izraele z Egypta. Křesťan může vyjádřit svou víru také jednou větou: Bůh vzkřísil Ježíše z mrtvých. Poslyšme, jak to odůvodňuje svatý Pavel v listu Římanům.

Nebo:

Bůh vyvedl Izraele z Egypta – tato věta je souhrnem víry každého Izraelity. Bůh vyvedl Krista z mrtvých – toto vyznání obsahuje víru nové smlouvy, ve které se naplnily starozákonní dějiny. Víře v Ježíšovo vzkříšení odpovídá vyznání, že Ježíš je Pán. Místem, kde klíčí víra, je lidské srdce, nejvnitřnější svatyně člověka. Z tohoto nejhlubšího středu však dokonalá a plná víra přetéká navenek a projevuje se veřejně, před druhými lidmi. Takové svědectví víry přináší spásu nejen tomu, kdo vyznává, ale také tomu, kdo naslouchá, pokud ve svém srdci přisvědčí těm slovům se živou vírou.

2. ČTENÍ Řím 10,8-13 *Vyznání víry věřícího v Krista.*

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři a sestry!

Co říká Písmo? ‚Blízko tebe je to slovo, máš ho v ústech i ve svém srdci‘; to je slovo víry, které hlásáme.

Jestliže tedy ústy vyznáváš, že Ježíš je Pán, a v srdci věříš, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen. Víra vede ke spravedlnosti, vyznání ústy vede ke spáse. Písmo přece říká: ‚Žádný, kdo v něho věří, nebude zklamán.‘ Není totiž žádný rozdíl mezi židem a pohanem: všichni přece mají jednoho a téhož Pána a ten je bohatě štědrý ke všem, kdo ho vzývají. Vždyť ‚každý, kdo bude vzývat jméno Páně, bude spasen‘.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Mt 4,4b

Nejen z chleba žije člověk,
ale z každého slova, které vychází z Božích úst.

Uvedení do 3. čtení

Dnešní vyprávění evangelia o pokušení Pána Ježíše na poušti nás staví před otázky: Jaká jsou naše pokušení? Jaké jsou naše pouště osamění? Co nás odvádí z dobré cesty?

Nebo:

Čtyřicet let trvalo putování Izraele pouští, čtyřicet dní pobyl na poušti Ježíš. Poušť je místem zásadního rozhodnutí se pro Boha nebo proti němu. Ježíš se tam

střetává s ďáblem v moci Božího slova a v síle Ducha, kterého přijal při křtu. V Lukášově podání se třetí pokušení odehrává v Jeruzalémě, čili ve městě, ke kterému také směřuje celé evangelium. „Když ďábel dokončil všechna pokušení, opustil ho až do určeného času.“ Tento čas nastal při vyvrcholení Ježíšova života v Jeruzalémě. Tam podstoupil nejdůležitější pokušení: přijmout nebo odmítnout své mesiánské poslání skrze cestu kříže.

EVANGELIUM Lk 4,1-13 *Duch ho vodil poušti a ďábel ho pokoušel.*

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Ježíš se vrátil od Jordánu plný Ducha svatého. Duch ho vodil pouští čtyřicet dní a ďábel ho pokoušel. Ty dny nic nejedl, a když uplynuly, vyhladověl. Ďábel mu řekl: „Jsi-li Syn Boží, řekni tomuto kameni, ať se z něho stane chléb!“

Ježíš mu odpověděl: „Je psáno: ‘Nejen z chleba žije člověk.’“

Pak ho ďábel vyvedl vzhůru, v jediném okamžiku mu ukázal všechna království světa a řekl mu: „Všechnu tuto moc a jejich slávu dám tobě, protože mně je odevzdána a dávám ji, komu chci. Jestliže se přede mnou skloníš, všechno to bude tvoje.“

Ježíš mu na to řekl: „Je psáno: ‘Pánu, svému Bohu, se budeš klanět a jen jemu sloužit!’“

Potom ho ďábel zavedl do Jeruzaléma, postavil ho na vrchol chrámu a řekl mu: „Jsi-li Syn Boží, vrhni se odtud dolů! Je přece psáno: ‘Svým andělům vydá o tobě příkaz, aby tě ochránili, a ponosou tě na rukou, abys nenarazil nohou o kámen.’“

Ježíš mu odpověděl: „Je řečeno: ‘Nebudeš pokoušet Pána, svého Boha!’“ Když ďábel dokončil všechna pokušení, opustil ho až do určeného času.

Slyšeli jsme slovo Boží.

PROSTŘEDEK PROTI POKUŠENÍ

Víte, děti, co je to pokušení? Myslíte si teď asi: „Samozřejmě, že to víme. Tuhle jsem měl pokušení koupit si při nakupování čokoládu.“ A vidíte, tohle ještě pokušení nebylo. To byla jen chuť. A mít chuť něco sníst, chuť něco říci, chuť něco udělat, to ještě není pokušení. Nebo do tebe spolužák vrazí a ty máš chuť mu to oplatit. To také není ještě pokušení, to je přirozená reakce. Pokušení je chuť dělat něco zlého, právě proto, že je to zlé. Koupit si čokoládu právě proto, že ti to maminka zakázala. Trápit slabšího kamaráda, protože víš, jak ho to bolí a že je to špatné. Zde už by ses oddával zlu pro zlo a v tom je ta špatnost. Pán Ježíš nám

dnes v evangeliu ukazoval, jak je třeba říci hned a rozhodně NE každému pokušení k něčemu zlému. Ale možná vás při naslouchání evangeliu o pokušení Páně od ďábla napadla spíš zvědavá otázka, jak asi ten ďábel vypadal? Úplně malé děti to vědí přesně z pohádek. Tam vystupují oškliví a směšní čerti a to jsou přece ti zlí duchové, ďábli, co pokouší ke zlému. Jsou hloupí tak, že je přelstí každý, i hloupý Honza. Každý vysloužilý voják jim dá výprask.

Jenže v Písmu svatém pokušitel nevystupuje jako politováníhodný ubožák. Ani se tam nepíše, že má ocas a kopyta a na hlavě rohy. Ono totiž nejde o to, jak pokušitel vypadá, ale k čemu svádí. Před lety byl promítán italský film Evangelium svatého Matouše. Byl to zfilmovaný život Pána Ježíše. A ve scéně o pokušení Páně poražený pokušitel odchází a v písku po něm nezůstává žádná stopa. Jeho nohy jdou po zemi, ale beze stop. Tak žije pokušitel mezi námi stále. Neviditelný. A ani nejlepší kriminalistická metoda nedosvědčí jeho přítomnost. Jen jediná stopa po něm zůstává: zlo, které páchají ti, kdo se od něj nechají svést ke zlému. Pána Ježíše pokušitel sváděl, aby si dopřál ne čokoládu, ale obyčejný chléb, protože Ježíš byl hladový. Potom ho sváděl, aby si vyzkoušel, co všechno dokáže. A nakonec ho naváděl, aby chtěl být něčím víc, než všichni ostatní. Nesvádí tě ďábel podobně? Toho ďábla nevidíš, ale jeho pokušení cítíš někdy mocně: koupit si něco za peníze, které ti nepatří. Udělat zrovna to, o čem víš, že je to špatné a zakázané.

Jak se tomu může člověk ubránit? Musíme si dávat pozor. Pokušitel sice viditelný není, ale pokušení je citelné dost a dost. Jediná cesta, jak se pokušení ubránit, je ta, kterou nám ukázal Pán Ježíš. Ihned řekni energické NE. Ihned odejdi myslí i tělem jinam a začni dělat pravý opak toho zla: dobro. Stále se vyskytují lidé, kteří zlo potírají zlem. Jenže tím zlo jen zmnožují. Jenom dobro odstraňuje zlo, tak jako světlo odstraňuje temnotu. Není jiné cesty ani pro mne ani pro tebe. Není jiné cesty pro celý svět než stále na zlo odpovídat dobrem, na zlé pokušení odpovídat dobrým činem. Ukažme našemu Pánu Ježíši zvláště teď v postní době, že jsme si dobře všimli, jak v pokušení jedná on a že jej chceme a dokážeme napodobit. A ještě se zeptejme, proč je evangelium o pokušení zrovna na začátku postní doby? Protože k takovému pevnému a nekompromisnímu postoji člověka vůči zlému pokušení je třeba sebekázně. Každý mravní řád stojí na sebekázni, i ten náš křesťanský. Musíme se tedy stále cvičit v sebekázni a sebezáporu.

Tento sebezápor může provádět každý podle svého, ale je tu i společný postní řád. Vyhlásili jej naši biskupové a zní takto: Každý pátek je den pokání, neboť toho dne za nás umřel náš Spasitel. Kajícími skutky se připojujeme aspoň nepatrně k jeho oběti a tak se vděčně hlásíme k jeho kříži. Páteční půst od masa patří už dlouho mezi církevní příkázání. Ale dnes je jeho zachovávání velmi ztíženo složitostí dnešního života. Proto tato povinnost byla pozměněna tak, že věřící buď mohou dále zachovávat v pátek půst od masa, nebo si uložit nějaký projev pokání podle vlastní volby, buď půst nebo skutek zbožnosti nebo skutek lásky. Jako půst

odepřít si masitý pokrm, alkoholický nápoj, kouření, sladkosti, zábavné pořady v televizi apod. Jako skutek zbožnosti může být účast na mši svaté, četba Písma, křížová cesta, modlitba růžence, studium křesťanské nauky, meditace apod. Jako skutek lásky návštěva nemocných a péče o ně, pomoc bližním, konkrétní služba občanskému nebo církevnímu společenství apod.

Na počátku a v závěru postní doby, tj. na Popeleční středu a na Velký pátek je nařízen půst zdrženlivosti od masitých pokrmů a zároveň půst újmy. Při postu újmy je dovoleno najíst se jen jednou za den dosyta. Tento spojený půst zdrženlivosti a újmy je závazný pro katolíky od 18. do 60. roku života. Nemoc, těžká tělesná práce nebo jiný podobný vážný důvod od povinnosti újmy osvobozuje. Ty, kdo mají dostatečné příjmy, se vybízejí, aby zvláště v postní době jako výraz ochoty napravovat hříchy vlastní i cizí přispívali na dobré účely, například na zmírnění bídy ve světě, podporu potřebných, opravu kostelů či potřeby duchovní správy. Přeji vám všem, aby vaše letošní postní náprava, rehabilitace vlastní povahy, vašeho charakteru, byla radostná a úspěšná.

NE SAMÝM CHLEBEM

V čem je podstata pokušení? Jaká jsou má pokušení? Co mne odvádí od víry v Boha a od dobré cesty? Odpověď na tyto otázky musíme hledat ve svém nitru každý sám. Lidská pokušení jsou mnohotvárná jako život, denně jiná, denně nová. Ale ve své podstatě, v jádru věci, jsou až nudně monotónní, stejná jako ta Ježíšova. Pán Ježíš měl moc pro jiné a teď je sváděn, aby ji využil pro sebe, ve svůj prospěch. Pán Ježíš přišel s mocí bezmezné lásky. Teď je sváděn, aby přijal satanský princip násilí. Pán Ježíš přišel hlásat ducha chudoby, který cení více bohatství srdce než peněženky. Teď je sváděn, vždyť služba zlu bývá dobře placena. To je podstata pokušení: volit nejsnadnější a nejpohodlnější cestu; tu cestu, co se nahodí první z kraje, bez ohledu na jiné. Cestou zlou pro jiné a jen zdánlivě dobrou pro tebe. Ježíš na takovou nabídku odpovídá: Člověk potřebuje víc než jen chleba a jídlo či majetek, aby byl lidsky živ.

Ale člověku nakonec zůstalo jen vlastnění, ze svátostí jen posvátné JEHO soukromé vlastnictví. Jinak je mrtev tou smrtí, kterou i Kristus považuje za neštěstí. Je mrtev, protože jen bere a nedává. Je mrtev, protože nemá rád: Odmítl Boha - Lásku. Jeho vztah k lidem je zruďný. Chce buď lidi mít jen pro sebe, chce vládnout, a tomu říká láska. Ty, kteří nevlastní, chce aspoň vysávat: co mám z toho člověka, k čemu mi může být tamten či onen dobrý. To je ta opravdu hrozná smrt, to je peklo, před kterým varuje Bible: Osamělost sobce, který nemá rád, který se neumí darovat a chce jen brát. Taková živá mrtvola je zpodobena v marnotratném synu. Chtěl všechno sám, jen sám pro sebe, odmítl společnost své rodiny a skončil ve společnosti prasat. Když změnil své smýšlení a vrací se mezi své s ochotou sloužit

jim, tu jeho otec prohlašuje: „Můj syn byl mrtev, a znovu ožil!“ Otec nazývá zmrtvýchvstáním to, co se s ním stalo. Nech si projít hlavou, čemu se tu vlastně říká zmrtvýchvstání!

Ježíš se radikálně postavil proti duchovní smrti. Učí, že ta se může stát trvalou, věčnou, peklem na věky. A naopak se nebojí smrti tělesné, fyzické. Podstupuje ji, aby dotvrdil svou víru, že ta je jen změnou života, branou do nové formy bytí, žil-li ten člověk v lásce. Rozumíš tomu? Čím víc jsme naplněni laskavostí, dobrotou a láskou, tím víc nesmrtelnosti v nás je. Člověk, který odolá pokušení samého chleba a sobectví, člověk, který dá přednost lásce, ten už smrt překonal, ten už má smrt za sebou a před sebou má život v lásce! Tak to tvrdí i svatý apoštol Jan ve svém druhém listu, kde píše: „Miláčkové, my víme, že jsme už přešli ze smrti do života, protože máme rádi své bratry a sestry. Kdo nemá nikoho rád, ten už zemřel a zůstane mrtev.“ Nenechme si ujít tuto myšlenku: Stát se křesťanem znamená přejít ze smrti do života, stát se křesťanem znamená mít rád, to jest být tu pro druhé. Mluvili jsme tu dnes o dvojí smrti: Ta jedna je nesmyslná smrt už zaživa, odumření lidství a lásky v člověku. Tou druhou, tělesnou, prochází člověk s pohledem upřeným do zaslíbené země, prochází jí jako vítěz nad otroctvím plných egyptských hrnců, jako ten, který smrt už překonal a žije. Takový život stojí za to, abychom jej hledali. Stojí za to, abychom začali znovu o takový život usilovat.

POKUŠENÍ POHODLNÉ CESTY

Kdosi se ptal jednoho kněze, zda se mu nezdá, že to je u nás v Církvi tak trochu jako u fotografa: „Teď se budete usmívat! Hezky mile si připravit úsměv, pozor, teď!“ Cvakne spoušť fotoaparátu, zhasnou reflektory, pohasnou na rozkaz nasazené úsměvy. Vše je zas jak bylo. V Církvi také samé akce na rozkaz: přijde popelec a všichni se budeme postit! Kněz mu na to řekl: „Proč ne. Kdyby nebyla příležitost k radosti, nebylo by ani radosti. Kdyby nebylo olympijských her a sletů, ani by lidé netrénovali a necvičili.“ Je tu ovšem ten rozdíl, že u fotografa se zhasnutím reflektorů zhasne vše a je vše jak bylo. Ale kdo poctivě trénoval a zápasil a cvičil před olympiádou, bude fit i po olympiádě, čipernost mu zůstane. Kdo poctivě zápasí s pokušením v postě, tomu zůstane nácvik dobrého, ctnost. Všimli jste si, jak ta pokušení, o kterých jsme si právě četli v evangeliu, jsou zaměřena na typicky lidské potřeby: Chleba, moc a zajištění, to jsou tři věci, o které každý usiluje a každý je potřebuje.

Každý se chce najíst a mít zásobu i na zítra. Kdo by o to neusiloval, byl by leda lehkomyšlný. Každý chce mít moci aspoň tolik, aby jej respektovali lidé kolem něho, aby ho brali vážně, aby si od něj dali říci. Jen hlupáček chce být voděn za ruku jinými. Každý chce být zajištěn, mít pocit jistoty, zadní dvířka, ruku, která

podrží. Jen sebevrah se vrhá do všeho bezhlavě. Kde je tedy to pokušení, pokušení opravdu ďábelské, Ježíšovo i naše? Na svých životních jistotách musíme každý namáhavě pracovat, budovat si své zajištění, usilovat a dřít. Pokušení je ve snaze budovat si své jistoty protekcemi, švindlem a nepoctivě, lehce nabyt. Stavět svůj prospěch na škodě jiných, zaprodat se do služby těch, kteří nabízejí stříbrňáky prospěchu každému, kdo jim prodá svou duši, své svědomí a svou čest. Pán Ježíš často v evangeliích varuje před pokušením pohodlné cesty. Ale my na to nedbáme.

Pošetile závidíme těm, kdo to mají podle našeho zdání pohodlnější než my: Už jako školáci umíme závidět těm, co mají jedničky zdánlivě bez dřiny, protekcí, zatímco my se na své trojky poctivě dřeme. Závidíme těm, kdo mají rodiče s většími příjmy a dávají dětem, na co jen prstem ukážou, zatímco my si musíme na vše napřed našetřit. Závidíme těm, kteří zdravím jen kypí, zatímco nám se žádná nemoc nevyhne. Závidíme těm, kteří si lehce hopkají životem a tělesných pokušení nemají, zatímco nás zahanbují naše lidské slabosti, se kterými namáhavě zápolíme a bojujeme. Závidíme lidem, kteří přijdou ke všemu pohodlněji, než my. Je jim opravdu co závidět? Já myslím, že ne. Ono je to v životě podobné, jako na výletě v horách. Jedni se nahoru pracně plazí a lezou po svých. Druzí se vyvezou pohodlně lanovkou. Byli tam obojí, ale jedněm zůstane jen to, že tam byli, šup nahoru a šup dolů. Druhým zůstane bohatství zážitků a setkání na každém kroku: tu s květinou za kamenem, tu na dálku se svištěm či kamzíkem. Nos si přijde na své vůni kleče, zrak vychutnává po libosti rozvíjející se panoráma rozhledu, sluch vnímá zpěv ptáků a píseň větrů a hor.

Ono pořád platí to moudré přísloví našich babiček, že za málo peněz je málo muziky, že kdo lehce nabyt, lehce i pozbývá. A tak moudrý člověk se nepokouší obtíže života vyšvindlovat s pokušitelem, ale pustí se jako sportovec před olympiádou do trpělivého tréninku, aby je zvládl. Kdo dokáže své životní trable a pokušení zvládnout, protřpět a vydržet, ten je počítá k bohatstvím a hodnotám svého života. Ptal se ho reportér v rozhovoru s jedním starým kumštýřem jubilantem, kterých svých děl si nejvíc cení, a on odpověděl: „Kdybyste se mne takhle byl zeptal před dvaceti lety, začal bych vám asi pyšně vypočítat svá díla, co jsem kde vytvořil. Ale teď vám řeknu, že si nejvíc cením toho, že jsem dokázal zvládnout život, když jsem bez peněz začínal, že jsem zvládl zoufalství, když mi umřela žena; že jsem nepropadl panice, když jsem před časem dozvěděl, že mám rakovinu. Cením si každého dne, každé pokojné chvíle, ba i každé bolavé chvíle, protože i ta je bytí a život. Já si teď žiji hlouběji. Každý den přijímám vděčně jako dar, který už nemusel být. Netrápím se nad tím, kdy už nebudu, ale raduji se, že ještě jsem.“

A není sám ten starý pán, kdo má podobné životní zkušenosti. I leckdo z vás zažil něco podobného: Takový po těžké nemoci si umí vážit zdraví a života. Ten zase po zlém maléru si umí vážit klidné chvíle. Obtížná cesta života je učitelkou

života v plnosti. Ukázali jsme si, jak pokušení Pána Ježíše z dnešního evangelia je všelidským pokušením zvolit vždy nejpohodlnější cestu. A jak ta pohodlná cesta je jen zdánlivě dobrá a pohodlná. Ježíš se nenechal svést. Volil cestu obtížnou, až na smrt obtížnou. A přece o něm právem lze soudit, že to byl ten nejšťastnější člověk, který kdy žil na této zemi. A tak se pusťme chutě do postního trénování sebevlády, ovládnutí mlsnosti, lenosti, vyhánění zlovyků z jejich zakuklení. Zvolme si každý disciplínu, ve které budeme trénovat, které lajdáctví chceme nahradit poctivým výkonem; kde si zvýšíme laťku; které dobré věci v nás potřebují posilovací cviky. A nezapomenout: Všichni s úsměvem, všichni s chutí! Vždyť tahle duchovní rehabilitace je už vlastně začátek našeho zmrtvýchvstání s velikonočním vítězem nad pokušením, hříchem a smrtí, s Pánem Ježíšem. A když pohromadě s takovým partnerem, to je důvod k úsměvu od ucha k uchu. Přihlasme se k němu, k jeho poušti i k společnému boji s pokušením, společným Krédem.

Přímluvy

Milovaní bratři a sestry! Na začátku postní doby prosme Boha o pomoc, vždyť právě v této milostiplné době je nás ochoten vyslyšet.

Všemohoucí, věčný Bože:

V této době čtyřicetidenního postu očisti svou Církev od každé poskvrny.

Vzbuď ve své Církvi ducha horlivé modlitby, činné lásky a pravého pokání.

Pomáhej veřejným institucím v jejich péči o vezdejší chléb národů.

Kdykoli narazíme na násilnost a zlobu zlých lidí, ať se pevněji rozhodneme jednat dobře a laskavě.

Vlažným katolíkům proměň postní dobu v dobu spásy.

Dej, abychom se nenechali pokoušet od světa k sobectví, ale abychom naopak my pobízeli svět k lásce.

Chraň nás před úklady zlého nepřítele a zbavuj všech vášní a hříchů.

Prosíme za nová kněžská a řeholní povolání: Dej, aby i z našich rodin vycházeli noví kněží a jejich pomocníci.

Náš Pane, nebeský Otče, provázej neustále svou Církev svým milosrdenstvím, ať si může uprostřed bouří tohoto světa oddechnout. Dopřej nám, ať každoročním postem lépe poznáváme tajemství tvého Syna a jeho smýšlení přenášíme i do způsobů svého života. Naplňuj nás důvěrou, aby to bylo radostné následování Ježíše Krista, našeho Pána. - Amen.

Nebo:

V pokání a důvěře se modleme se k Bohu, Otci všech lidí, a volejme:

Za všechny křesťany: za posílení jejich víry a obnovení jednoty; a také za ty, kteří skrze jejich svědectví uvěří v Krista.

Za katechumeny, kteří o Velikonocích přijmou křest, biřmování a budou slavit eucharistii; prosme také za ty, kteří je připravují a doprovázejí, a za církevní obce, aby je přijaly do svého středu.

Za obrácení těch, kteří se klanějí jakýmkoli falešným bohům.

Za ty, kdo spravují věci veřejné a snaží se svou moc vykonávat odpovědně; prosme i za ty, kteří po moci prahnou, a také za ty, kteří se cítí bezmocní.

Za pokojný, bezpečný a důstojný život všech lidí a za jejich spásu.

Za lidi žijící v nedostatku a bídě a také za nás, abychom jim dokázali pomáhat.

Za lidi, kteří se cítí vyčerpáni, za dlouhodobě nemocné a za ty, jejichž nemoc nevyhnutelně vede ke smrti.

Za ty, kteří tělesně či duševně trpí a umírají v beznaději a zoufalství.

Za všechny, kteří se chtějí v postní době opravdově zamyslet nad svým životem a změnit ho k lepšímu.

Za sebe a za všechny lidi: když jsme sváděni ke hříchu, ať je Kristus naší silou.

Hospodine, ty jsi naše útočiště a naše tvrz, náš Bůh, v něhož doufáme. Nezklam naši naději a vyslyš tyto prosby skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

MODLITBA NAD DARY

Na začátku posvátné doby postní tě, Bože, prosíme: přijmi tyto dary a pomoz nám svou milostí, abychom ti patřili i my sami s celým svým životem. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

PREFACE

Ježíšův půst a naše pokání

V: Pán s vámi.

O: I s tebou.

V: Vzhůru srdce.

O: Máme je u Pána.

V: Vzdávejme díky Bohu, našemu Otci.

O: Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky, skrze našeho Pána, Ježíše Krista. Neboť on přemohl našeho starého nepřítele a naučil nás bojovat se zlem: čtyřicetidenním postem začal svůj zápas, zvítězil nad pokušitelem a ukázal nám, jak máme konat pravé pokání, abychom s ním mohli slavit velikonoční vítězství a měli účast na jeho vzkříšení a životě věčném. A proto tě chválíme a s anděly a se všemi svatými zpíváme píseň o tvé slávě a voláme:

Svatý, svatý, svatý...

ANTIFONA K PŘIJÍMÁNÍ Mt 4,4b

Nejen z chleba žije člověk, ale z každého slova, které vychází z Božích úst.

Nebo: Žl 91,4

Pán tě ochrání svými perutěmi, uchýlíš se pod jeho křídla.

MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ

Bože, ty nás sytíš svátostným chlebem a živíš tak naši víru, upevňuješ naději a posiluješ lásku; dej, ať stále lačníme po tomto živém a pravém chlebu a ať žijeme každým slovem, které vychází z tvých úst. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

K ZAMYŠLENÍ A

Svobodné rozhodování stojí v základu našeho bytí. Je to naše velikost, ale také náš velký risk. Pokušení pak je zkouškou této svobody, jejím ověřením. Pokušením prošel i Kristus, pravý svobodný člověk. „Pokušení chleba“ řeší přilnutím k Božímu slovu. „Pokušení chrámové věže“ přemáhá odmítnutím náhražek náboženství, které namísto služby Bohu Boha zneužívají, a konečně „pokušení hory“ odkrývá odmítnutím utlačovatelské moci a přijetím lásky, jediného pravého vládnutí. Tři pokušení, která místo nevěrnosti a pýchy ústí v Ježíšově případě do víry, lásky a odevzdání se Božímu spásnému projektu. Mezi tím, co je scestné, a tím, co je správné, vede jen velmi úzká hranice. Naše svoboda je natolik jemná, aby po té správné straně dokázala jít zcela bezpečně, zvláště, když cesta už je od Ježíše prošlápnutá.

K ZAMYŠLENÍ B

Víra v Ježíše Krista, Božího Syna, není pouhým souhlasem rozumu s pravdou, kterou on říká, víra znamená spolehnout se na toho, který mi tu pravdu říká. Problémem víry není tvrzení, že Ježíš Kristus byl, že je, ale problémem je mé rozhodnutí, jaký typ vztahu jsem připraven s ním navázat. Věřit znamená milovat Ježíše a nechat ho cele vstoupit do mého života. Evangelium věřím, když se potom, co jsem si přečetl nějaký jeho úryvek, svěřím Ježíši a s důvěrou ho prosím, abych

dokázal přijmout zvláštní dar jeho povolání v mém životě a dnes uskutečňovat to, čím mne ve svém slovu inspiroval. Tehdy jsem se obrátil a tehdy se i ke mně přiblížilo Boží království.

K ZAMYŠLENÍ C

Pokušení Adama, starého člověka, který je v každém z nás, si klade za cíl nabídnout volbu jiného plánu než Božího, rozhodnutí pro jiné dobro než které předkládá Bůh. Pokušitel nabízí člověku zkratku a usnadnění cesty, efektivnější řešení. Jeho pokušení je velmi mocné tam, kde člověk zapomene na Boží příslib, ve chvíli, kdy si nechá vzít Boží slovo. Z ráje se tak svedený člověk dostává na poušť. Pokušení nového Adama, Krista, také směřuje k tomu, aby Ježíš zvolil alternativu ke svému poslání a řešil je schůdnější a pohodlnější cestou. On je přemáhá právě věností Božímu slovu: Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvětluje moji stezku. Z pouště potom, když pokušení přemohl, Kristus vede každého z nás do společenství s Bohem, do ráje.